

KORTE MEDEDEELINGEN

Botaniseeren op de tennisbaan. — De plant, waar het hier om gaat, is wederom *Mimosa invisa*, waaromtrent ik in den vorigen jaargang (blz. 191) reeds iets mededeelde in verband met de kieming na brand. Ze werd daar gekarakteriseerd als „hardschalig”. Dat hardschalige moet men nu niet opvatten in dien zin, dat de zaadhuid werkelijk bepaald zeer hard is, — (het tegendeel is het geval, ze is maar dunvliezig) —, doch in den zin van „ondoordringbaar” schalig, d. i. voor water moeilijk te imbibeeren.

Fig. 2. Peul *Mimosa invisa*, 2 der eenzadige leedjes zijn reeds tusschen de naden uitgevallen.

De plant groeit vaak langs waterloopjes, ravijn oevers, op steenen en zandplaten in de binnenbochten van kali's (fig. 1). En dat is oorzaak, dat ze hier nogmaals ter sprake komt. De peulen bestaan uit 3-6 éénzadige leedjes; buik- zoowel als rugnaad zijn bezet met teruggekromde stekeltjes. Bij rijpheid vallen de leden af en de beide naden blijven als gewimperde sprietjes aan het hoofdje zitten (fig. 2). Dat de gladde donkerbruine zaadjes, die in de leden zitten, in grooten getale in het kalizand terecht komen, spreekt van zelf.

Fig. 1. *Mimosa invisa* langs een beekje tusschen Tjiboerial en Buitenzorg tusschen rolsteenen.

Fig. 3. Kiemende *Mimosa invisa* op de tennisbaan te Buitenzorg met afgeworpen scherf. Vergr. $\times \frac{1}{2}$

Te Buitenzorg zijn in October-November van het vorige jaar twee nieuwe tennisbanen aangelegd, die medio December gereed kwamen. De gebruikte tegels waren niet gebakken, doch geperst. In het mengsel voor deze tegels was het donkere (andestische) kalizand gebruikt. Eind December, toen de regentijd doorzette, bleek nu dat van alimoesa, een mij onbekende Soendaneesche naam ¹⁾ voor *Mimosa invisa*, talrijke zaden in het gebruikte zand moeten hebben gezeten. Ze kiemden in de tegels, waar kleine scherven afsprongen (fig. 3), waaronder de kiemplanten zichtbaar werden. De kracht van een kiemend zaad is niet gering. De scherven werden van 5-20 cm weggewipt! De geweldige kracht van zwellend zaad is natuurlijk welbekend; op scholen wordt dat gedemonstreerd door flesschen met water en erwten te vullen, waarna de flesch springt; of wel door in een buis een gewicht omhoog te laten

¹⁾ De gewone Soendaneesche naam voor *Mimosa* is djoekoet borang. De naam alimoesa is klaarblijkelijk een verbastering van *Mimosa*.

drukken. Practisch werd het ook wel eens gebruikt om schedelbeenderen gaaf te prepareeren en de „gezwaluwstaarte” naden uiteen te trekken.

Een om de baan gebouwd muurtje bleek ook „geïnfecteerd” te zijn. Ook daar braken overal scherven af. Ir G.G. BOLHUIS vertelde mij, dat hetzelfde ondervonden werd met een gecementeerde droogvloer bij een nieuw aangelegden proeftuin te Modjosari, en de heer DE VOOGD zeide mij het verschijnsel ook waargenomen te hebben bij tegels in vloeren van huizen.

Het eenige middel om dgl. schade aan vloeren en tegels tegen te gaan is het kalizand, alvorens de specie te mengen, in een dunne laag uit te spreiden en voortdurend te begieten om de in het zand aanwezige zaden tot kieming te brengen en deze dan uit te zoeken.

Biologisch is het een merkwaardig verschijnsel, dat betrekkelijk teere zaden als die van *Mimosa invisa* bestand blijken te zijn tegen een vrij grooten druk, zooals die bij het persen van de tegels doorstaan werd. Niet onmogelijk heeft het persen er ook toe bijgedragen, dat de zaden zoo snel kiemden, want bij het persen zal het huidje van het lid (dat ik nergens terugvond) wellicht verwijderd zijn en de zaadhuid beschadigd, waardoor imbibitie (toetreden van water) vergemakkelijkt werd.

Dr BOEDIJN maakte mij nog opmerkzaam op een botanisch verschijnsel, dat waargenomen is op een tennisbaan in Amerika. Hier waren het geen zaden in de tegels, maar paddestoelen, die de tegels omhoog en kapot drukten. Bij den aanleg van de baan werd onder de tegels puin gestort, doch dit puin bevatte stukken hout, waarop de paddestoel zich ontwikkelde; het was een inktzwam, een soort van het geslacht *Coprinus*. De kracht door de zwellende hoed ontwikkeld deed niet onder voor die van zwellende, kiemende zaden.

VAN STEENIS.

MEDEDEELINGEN VAN HET HOOFDBESTUUR

Jaarvergadering. — De jaarlijksche Algemeene Leden Vergadering zal gehouden worden op Zaterdag 20 April, te Bandoeng. Op Zondag 21 April zal onder leiding van den voorzitter der Afd. Bandoeng, den heer CH. L. J. HERMANS, een excursie worden georganiseerd, welke zóó zal worden gekozen, dat de deelnemers — zoo gewenscht — denzelfden middag nog uit Bandoeng kunnen vertrekken. Waarheen precies de excursie zal zijn, wordt in de April-aflevering bekend gemaakt, evenals het aanvangsuur van de vergadering en het gebouw, waarin deze zal plaats hebben.

Agenda.

1. Opening door den voorzitter van het Hoofdbestuur.
2. Notulen.
3. Jaarverslag.
4. Rekening en verantwoording der Afdeelingen.
5. Herziening van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.
6. Mededeelingen van het Hoofdbestuur.
7. De uitgaven van de Vereeniging
8. Vaststelling van tijd en plaats van de volgende Alg. Leden Verg.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

VERBETERING

Raden AWIBOWO verzoekt ons de volgende wijziging aan te brengen in zijn artikel in de vorige aflevering „Planten- en diereneigenschappen in Javaansche uitdrukkingen”. Op blz. 27 in de vertaling van No. 34 staat: „Langzamer dan”; dit moet zijn „Langzaam vergeleken bij”.

GEVRAAGD

HESSE u. DOFLEIN, Tierbau und Tierleben, 2 dln., gebonden en in goeden staat.

Aanbiedingen aan: W. SPIES, Den Pasar, Bali.

KONINGSBERGER, Java, zoölogisch en biologisch;

DAMMERMAN, Landbouwdierkunde.

Aanbiedingen aan: J. OLTHOF, Boeboelak, Buitenzorg.